Nêrgiza TORÎ

KAWA EFSANESİ

KORAL

NÊRGİZA TORÎ

KAWA EFSANESİ

İSBN: 975 - 780 - 15 - 4

KORAL : 36

Birinci Baskı : 1987 Brüksel
İkinci Baskı : Koral Yayınları Mart 1992
Baskı : Aydınlar Matbaası
552 86 14
Dizgi : Koral
Kapak Tasarımı : Mavi Kare
511 22 18
Kapak Resmi ve İç Desenler : Komel Ressamlar Birliği
Montaj : Mehmet Aydın

Bu eser yazarın yazılı izni alınmadan tümü veya bir bölümü aynı dilde veya başka bir dilde yayınlanamaz. Fotokopi, basın veya başka bir yolla çoğaltılamaz.

Yönetim Ve Yazışma Adresi

Nakilbent Sokak No: 49 / 1
Sultanahmet İSTANBUL
Tel : 517 31 35

NÊRGİZA TORÎ

KAWA EFSANESİ

KORAL

YARARLANILAN KAYNAKLAR :

1) De Mythologie Van De Wereld
VERONİCA LONS
Vertaald door: Mevr. M. D. Kuydepsnel
1978 Brussel - Antwerpen

2) The Shah Namah Of Firdausi
ALEXANDER ROGERS
1978 New Delhi
Haritage Publishres

3) Perzische Sprookjes
MARGOT BAKKER
1970 Deventer- Nederland

4) Mythologie Uit De Oudheid
NORMA LORRE GOODWİCH
Vertaald door: E.A Moen
8. November 1965 Utrecht- Antwerpen

5) Universele Wereld Geschiedenis I.
Onder de redactie van : GOLO MANN, ALFRED HEUSS
Nederlandse editie : Heideland Orbis N. V
1974 Hasseld - Belgie

6) Universele Wereld Geschiedenis II.
Onder de redactie van : FRANZ ALTHEİM, HANS JOACHİM KRAUS, WOLFRAM VONSODEN, OLOF GİGON
Nederlandse editie: Heideland Orbis N. V

7) The Epic Of The Kings
Translated by. AMİN BANANİ
Londen, Henley and Boston
The Royal İnstitute of Publication Tehran 1967

İÇİNDEKİLER:

Giriş.....7
Dehak'ın Babası Arap Mardas'ın Öyküsü.....12
İblis'in Dehak'ı Cezalandırması.....20
Cemşid'in Dehak Eliyle Olan Sonu..... 26
Dehak'ın Bin Yıl Süren Hükümdarlığı Ve Zalim
DehakınYönetiminin Yitişi 37
Dehak'ın Rüyasında Feridun'u görmesi.....40
Feridun'un Doğuşu.....44
Demirci Kawa'nın Dehak'ın Fermanını
Yırtması.....54
Feridun'un Dehak'la Savaşmak Üzere Yola
Çıkması.....61
Dehak'ın Habercisi Kundras'ın Kaçışı.....67
Dehak'ın Feridun'la Savaşması Ve
Feridun Tarafından Bir Mağaraya Kapatılması.....71

GİRİŞ

Milattan önce 2400'lerde Arabistan'dan geldikleri varsayılan Semit'li savaşçılar Mezopotamyanın eski ülkelerine, özellikle kuzey Mezopotamya'daki Arilerin ülkesine akınlar düzenlemeye başlamışlardı. Yağmalama ve sınır genişletmeye yönelik bu akınlar Semit'li Akad kralı Sargon I. (M.Ö. 2276-2221) döneminde başlamış, diğer Akad kralları döneminde de sürdürülmüştür. Bu yağmalama Semitli Babil Kralı Hammurabi'nin (M.Ö. 1728-1668), kırk yıl süren krallığı döneminde ve torunları tarafından da sürdürülmüştür.

Batılı tarihçilere göre Asurlular batı Mısır'dan Arabistan'a, doğu İndus Irmağına ve merkezi Asya'nın batı sınırlarına kadar olan ülkeleri eşi görülmemiş bir acımasızlıkla soykırımlara tabi tutmuş ve kitle halinde sınır dışı ederek sürgün etmişlerdir. Girdikleri yerlerin tüm zenginliklerini yağmalayan Asurlular binlerce insanı kanal açma, bent, şehir kurma işlerinde çalıştırmak üzere ülkelerine tutsak olarak götürmüşlerdir.

Asur devletinin Arilerin, özellikle Kürtlerin ülkesine düzenledikleri yağmalama hareketleri kralları Samsi Adad'la (M.Ö. 1948-1716) başlamış, bilinen kırk kralları tarafından da amansızca sürdürülmüştür. Örneğin,

Asur Kralı II. Sargon (M.Ö. 721-705) Urmiye Gölü, Van Gölü ve Bitlis'e kadar olan Kürt ülkesini, Kafkas halklarından Kimmer ve İskitlerin de yardımını alarak, yağmalamışlardır. Bu yağmalamalarda erzak anbarları ve şarap mahzenleri boşaltılmış ve ülkenin önlerine gelen bağları ve meyve ağaçlarını diplerinden keserek yok etmişlerdir. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi dağlardaki av hayvanları canlı olarak yakalatılmış, götürülüp kendi ülkelerinin dağlarına salındıkları rivayet edilir.

Yukarıda sözünü ettiğimiz Kimmer ve İskit'ler de zaman zaman bu yağmalama hareketlerine girişmişlerdir. Kürt ülkesinin yönetim boşluğundan yararlanan İskit'ler ülkeyi yirmi sekiz yıl yönetimleri altında tuttular.

Tarihin çok eski zamanlarından beri Kürt ülkesinin iki akarsuyu olan Fırat ve Dicle vadilerinden Medya'ya doğru gelen yağmacılar da yukarıda sözünü ettiğimiz Semitlerle yakınlık göstermekteydiler. Bunlar M.Ö.1500'lerde Mısır ülkesinden gelerek, kısa bir süre için Mittani krallığını ele geçiren ve bu göçebe halktan olan Kral İdrimi tarafından bu vadilere yerleştirilmişlerdir. Yine bu göçebe Semitlerin korku uyandırıcı kralları, uzun yıllar Ari halkı üzerinde egemenlik kurmuşlardır. Pers kaynaklarına göre efsanemize konu olan zalim Dehak da bu yağmacı göçebe Semitlerdendir. Onun başkenti başlangıçta Babil şehri idi. Dehak burada Medler ve Perslerden oluşan bütün İran halkının vergi ödemesini sağlamakta idi.Bu

vergiler, binlerce aygır ve onbinlerce kuzudan oluşuyordu. Bu yöre halkının kahramanları uzun yıllar kimi kaynaklarda üç burunlu, üç başlı ve altı kulaklı olarak tasvir edilen canavar şeklindeki bu yarattığı tahttan indirmeye çalışmışlardır. Medya'da Dehak'ın zalim yönetimi altında geçen uzun yılların sonunda bir kral doğdu. Bu Kral Feridun idi.

Eski İran'ın üç krallığı olduğu söylenebilir. Bunlar batıda Medya, ortada Persiya, doğuda şimdiki Afganistan olan Balch (Belh) Batı dünyasında Medler tarihte bilgeleri veya büyücüleri ile tanınmışlardır. İyi at binicisi idiler. Kendi silahlarını kendileri yapıyorlardı. Medlerin takipçileri ateşe tapmaktaydılar. Bu nedenledir ki onlara Ari denilmektedir. Kürtçe'de Ar kelimesi bugün bile ateş anlamındadır. Bunlar Medya ülkesine gelmeden önce Kaspi (Hazar) Denizinin güney sahillerindeydiler. Daha sonra Urmiye gölünün doğusundaki Parsuva bölgesine inerek Perslerle birlikte yaşamaya başladılar. Daha sonra, Persler güneye doğru göç edince bu bölge Medlerin üllkesi anlamına gelen Medya olarak anılmaya başlandı. Bunların ilk tanınan başkentleri bugünkü adı Hamadan olan Ekbatana şehri idi. Yunanlı tarihçi Heredot'a göre bu şehir Med Kralı Diyakos tarafından kurulmuştur. Kral Diyakos tüm Kürt aşiret ve boylarını bir birlik altında topladı. Kurulan devlet daha sonra imparatorluk aşamasına ulaştı.

Yine Yunan tarihçisi Heredot'a göre Med ülkesinin sınırları doğuda Ceyhun Irmağı; batıda Kızılırmak

(Halis); kuzeyde Kaspi (Hazar) Denizi, Aras Irmağı, Van Gölü ve Karadeniz; güneyde Pers Körfezi ve Umman Denizi olarak belirtilmektedir.

M.Ö. 550 yıllarında Pers Kralı Krus II. (M.Ö 559-530), yine o dönemin Med Kralı Astiyages (Astiyag)'a karşı ayaklandı. Bazı Medli soyluların da yardımı ile Med İmparatorluğu, Pers Kralı Krus II. tarafından yıkıldı. Yerine Pers ve Med halklarına dayalı iki halklı Med-Pers İmparatorluğu kuruldu. Bu imparatorluğun başkenti de Ekbatana şehri idi. Bu imparatorluk ise Makedonya Kralı Büyük İskender tarafından ortadan kaldırıldı. Medler bu İmparatorluğun yıkıldığı tarih olan M.Ö 330'a kadar bu imparatorluk içinde varlıklarını sürdürdüler. Bundan sonra Medler Partlar ve Sasaniler döneminde özgür dağlarında yaşadılar. En son bilenen Med devleti M.Ö 34 yılında Partlar tarafından ortadan kaldırıldı.

Tarihin bu kesitinde özellikle Med İmparatorluğunun yıkılmasından sonra, yağmacılık el değiştirdi. Eskilerin verdikleri bilgilere göre Persler Medlerin dinlerinden başka, onların kültürlerini de kendilerine mal etmişlerdir.

Yine, Perslerin Krus II. dönemindeki tarihini inceleyen Heredot'a göre bu tarihe ilişkin doğru olan efsaneler, örneğin Dehak efsanesi, Zal ve oğlu Rüstem'e ait olan efsane, Medlere aittir.Dehak efsanesinin Kürtlere ait olduğunu ünlü İranlı ozan Firdevsi'nin yine ünlü eseri, Gazne Kralı Gazneli Mahmud'a sunduğu 60 bin kıtalık muhteşem kitabı Şehname'de (*) bizzat

kitabın yazarı tarafından ifade edilmektedir.

Medler kendilerinden önce tarih sahnesinde olan Proto-Kürtlerin kültür mirasına sahip çıkmış, kendilerine ait olanını da ekleyerek, çağdaş Kürt kültürünün sentezini yaratmıştır.

Kişilerin kendi ulusunun kültür değerlerine sahip çıkması, onları yağmacı ellerden alması, o kültür değerlerinden esin alması kadar, onun vazgeçilmez, devredilemez temel hakkı olmasından da doğal bir şey olamaz. Bizim de çalışmalarımızla yaptığımız budur; bize ait olan şeyleri bulmak ve onları büyük bir kıskançlıkla sahiplenmektir. İnanıyoruz ki bu çağların ötesinden günümüze gelen bu efsane Kürtler açısından bugün de pek çok şey ifade etmektedir.

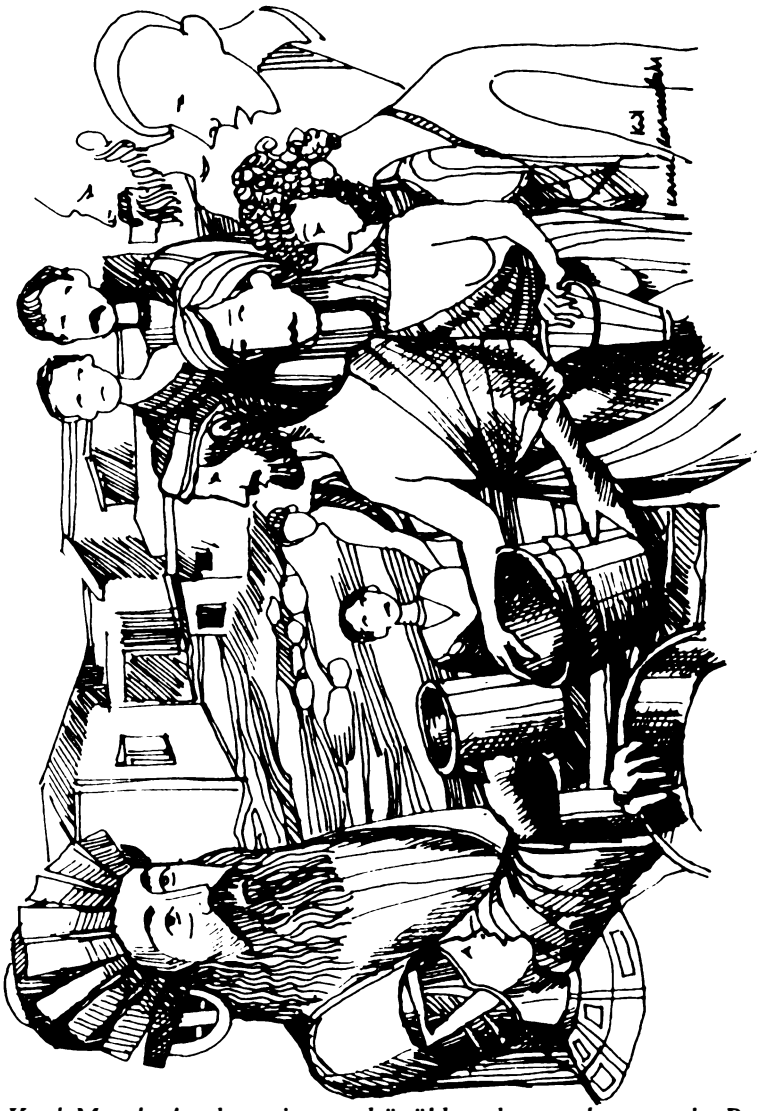
(*) The Shah Namah of (Firdousi.) Alexander Rogers-Sahife: 32

DEHAK'IN BABASI ARAP MARDAS'IN ÖYKÜSÜ

Çok eski zamanların birinde Arabistan'da Mardas adında, oldukça zengin bir kral yaşıyordu. Kral Mardas'ın her cinsten bin büyükbaş hayvanı vardı. Bu hayvanlarından sağdığı sütleri hergün ihtiyacı olanlara bedava olarak dağıtıyordu.

Mardas'ın Medya ülkesinde Dehak olarak anılan "Bilvarasp" adında bir oğlu vardı. Dehak kendi halinde, korkusuz ve oldukça da yetenekli bir gençti. Öyle ki on bin altın gemli arap atını bir arada sürebiliyordu. Hatta bunu hiç yorulmaksızın günde iki defa tekrarlıyabiliyordu.

Böylece geçip giden günlerden bir gün İblis adındaki şeytan Dehak'ı ziyarete geldi. Dehak onun her türlü kötülüğü yapabileceğini bildiği halde, yinede tüm benliğiyle onu dinleyerek, onunla konuştu. Bu da

Kral Mardas'ın her cinsten büyükbaş hayvanları vardı. Bu hayvanlardan sağdığı sütleri hergün ihtiyacı olanlara bedava olarak dağıtıyordu.

bu genç adamın beyninin kötülüklerle dolmasına yeterli oldu. Artık her şeyiyle İblis'in etkisi altına girmişti. Onsuz hiç bir şey yapmıyordu. İblis birgün ona; "Ben benden başka hiç kimsenin bilmediği pek çok şey biliyorum." dedi.

Bunun üzerine Dehak merakla ondan, "Konuş" diye bilmediklerini anlatmasını istedi ve "merak etme bana anlatacaklarını benden başka hiç kimse bilmeyecek" dedi.

İblis ise ona;

"Benimle işbirliği yaparsanız, o zaman size doğru olanı anlatırım" dedi.

İblis'in kölesi haline gelerek ona ruhunu teslim eden Dehak, her zamanki gibi bu isteğini de yok demeyerek kabul etti . Bunun üzerine İlblis anlatmaya başladı.

"Ey efendim, neden Arabistan'ın bu büyük sarayında sizden başka bir kral oturuyor. Bu gidişle Kral babanız daha uzun yıllar yaşayacak. Bu süre zarfında siz ise hep onun gölgesinde kalacaksınız. Eğer söylediklerime kulak verirseniz tüm dünya sizin buyruğunuz altına girecektir."

Dehak, İblis'in babası hakkında bu söylediklerini duyduğunda, onunla ilişki kurduğu için, acı ve utanç duymaya başladı ve ona; "Söylediklerin hiç de mantıklı şeyler değil. Bana babamı öldürtemezsin. Başka şeylerden söz etsen daha iyi olacak" dedi.

Dehak'ın bu sözleri üzerine İblis ona şöyle cevap verdi;

"Eğer söylediklerimi kabul etmezsen verdiğin sözü tutmamış olacaksın. O zaman da, verdiğin söz bir zincir gibi omuzlarını bağlayacak ve senin horlayan baban sonsuza kadar kral olarak kalacaktır."

Bu sözler üzerine delikanlı, "o halde planın ne? anlat bana" diyerek iyiden iyiye ona teslim oldu.

İblis amacına varmıştı. Büyük bir mutlulukla sözlerini şöyle sürdürdü.

"Yüceleceğin ve herkesin sana saygı göstermesini sağlayacak bir planım var. Bunun gerçekleşmesi için senin hiç bir şey yapmana gerek yok. Her şeyi ben yapacağım. Biliyorsun hükümdarın sarayının çevresinde nefes kesen güzellikte enfes kokular saçan bir bahçesi var. Hergün gecenin karanlığında hükümdar oraya giderek Tanrıya gizlice dualar ediyor. Bu sırada hiç bir hizmetçisinin onun etrafında ışık yakıp yolunu aydınlatmasına izin vermiyor. Ben onun yolunun üstüne derin bir kuyu kazıp üstünü kapatacağım. Kral karanlıkta bunu farkedemeyeceğinden içine düşücek ve ölecektir. Böylece de siz ondan kurtulmuş olursunuz."

O gece hükümdar çukura yaklaştıkca şansı da sanki bedeninden uzaklaşıp gidiyordu. Tüm şansını yitirdiğinde ise İblis'in kazdığı tuzağa düşerek öldü.

Bu soylu hükümdar sağlığında herkese iyilikler yaparken aksine oğlu Dehak'a çok kötü davranıyordu. Bu nedenle Dehak çok büyük bir lüks içinde yaşadığı halde hiç mutlu değildi. Babasının kendisine karşı iz-

O gece hükümdar çukura yaklaştıkça şansı da sanki bedenindan uzaklaşıp gidiyordu. Tüm şansını yitirdiğinde ise İblis'in kazdığı tuzağa düşerek öldü.

lediği kötü tutum yüzünden büyük acılar çekiyordu. Dehak'ın İblis'in emrine girerek, babasına komplo kurmasında, çektiği bu acıların payı büyüktü.

Dehak, babası öldükten sonra büyük bir açgözlülükle onun tahtına oturdu. Arabistan'ın hükümdarlığını ele geçirdikten sonra, tüm akıl hocalarını etrafına topladı. Diğer yandan Dehak'la birlikte saraya yerleşen İblis ise kafasında yeni şeytanlıklar kuruyordu. İblis bir gün Dehak'a şunları söyledi.

."Eğer benimle işbirliği yapmaya devam edersen dünyada arzuladığın her şeye sahip olacaksın. Dediklerimi yapacağına söz verirsen tüm dünyayı emrine veririm. İnsanlar, hayvanlar hatta kuşlar bile sana itaat edeceklerdir."

Daha önce ruhunu İblis'e sattığı için pişmanlık duyan Dehak onun bu teklifini geri çevirdi. Dehak'ın bu tutumu İblis'in öfkesinin kabarmasına yolaçtı ve onu cezalandırmaya karar verdi.

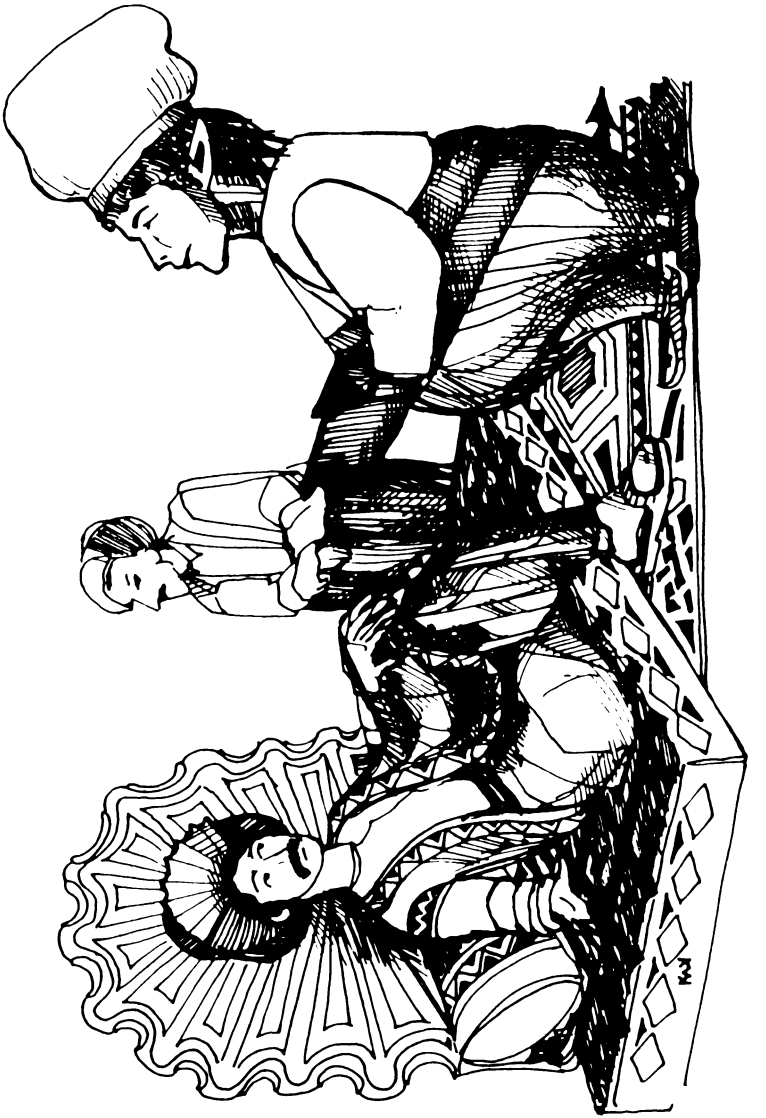
İBLİS'İN DEHAK'I CEZALANDIRMASI

Dehak'ı cezalandırmak için yanıp tutuşan İblis hep bunu nasıl başaracağını düşünüyordu. O zamana kadar yabani bir boğa görünümünde olan İblis, Dehak'ın bundan böyle kendisini tanımaması için tombul yanaklı şişman bir adam kılığına büründü ve kafasına bir ahçı şapkası geçirerek beline bir ahçı önlüğü taktı.

İblis bu yeni kılığına büründükten sonrada saraya giderek ahçı olmak için başvuruda bulundu. Saray mensupları saray ahçısının yemekleri sürekli olarak yakmasından bıktıkları için, onu hemen kralın huzuruna çıkararak, krala sevinçle yeni bir ahçının geldiğini ilettiler. Kral onunla biraz sohbet ettikten sonra;

"İyi, seni bir süre denemek koşuluyla saraya ahçı olarak alıyorum. Ne gibi marifetlerin var bize göster bakalım." dedi.

İblis böylece sarayın ahçılık işlerine koyuldu. Hemen avcılardan o gün avladıkları hayvanları satın alarak, onları ender bulunan yirmidört çeşit baharatıyla bir güzel pişirdi. Görevini öylesine büyük bir

Dehak'ın bundan böyle kendisini tanımaması için tombul yanaklı şişman bir adam kılığına büründü ve kafasına bir ahçı şapkası geçirerek beline bir ahçı önlüğü taktı.

şevk ve heyecanla yapıyordu ki ocaktan tavanın biri kalkıyor diğeri iniyordu.

Akşam yemeği olarak sofraya; turna balığı tavası, geyik budu, hurma şerbeti ve kek getirilmişti. Yemekler o kadar lezzetliydi ki, saray mensupları neredeyse parmaklarını yiyeceklerdi. Yemeklerden çok memnun kalan Dehak, ahçıya; "işini çok iyi beceriyorsun" diyerek memnuniyetini ifade etti.

Ahçı da ona; "övgüleriniz beni bahar yağmurunun ılıklığı gibi mutlu etti." diyerek iltifat ettikten sonra yerlere kadar eğilerek saygısını sundu.

Ertesi gün sofrada, yine lezzetine doyum olmayan kaplumbağa çorbası, egzotik sosta kızartılmış sülün ve bıldırcın kızartmasıyla kuru üzüm ile hazırlanmış soslu kuzu kızartması vardı. Üçüncü günün sabahında Dehak, kahvaltıda verilen yemeklerin zevkiyle o günün yemek listesini görmek istedi.

Öğlen yemeğinde İblis, Dehak'ın izniyle bütün bir boğayı kızarttıktan sonra onu yardımcılarıyla birlikte sarayın salonuna getirerek, Dehak'ın ayaklarının ucuna koydu. Dehak dayanamayarak etten aldığı bir parçayı ağzına attığında çok lezzetli olduğunu gördü. Bunun üzerine ahçıyı yanına çağırarak, "Sen ahçıların kralısın. Bunun içinde krallara layık hediyeler hakettin. Dile benden ne dilersen" dedi. Öcünü almak için ne zamandır kolladığı fırsatın nihayet eline geçtiğini gören İblis, büyük bir sevince kapılarak, her zamanki gibi büyük bir sahtekarlıkla üç defa yerlere kadar eğildikten sonra Dehak'ın kulağına doğru eğilerek;

"Yüce Kralım. Büyük iyilik severliğiniz bana dileğimi unutturdu. Sizden hiç bir armağan istemiyorum. Benim için ödüllerin en büyüğü hizmetlerimin tarafınızdan beğenilmesidir. Eğer yine de bana ille de bir hediye vermeyi düşünüyorsanız o zaman izin verin omuzlarınızdan öpmek istiyorum"

Dehak İblis'in bu basit isteğinin karşısında şaşırdı ve "Gerçekten bir şey istemediğinizden emin misiniz" diye sordu.

"Evet, inanın yüce Kralım, sizden başka hiç bir şey istemiyorum."

Dehak omuzlarından öpmesi için İblis'e izin verdi. İblis sırayla Kralın omuzlarını öptükten sonra büyük bir saygıyla yerlere kadar eğildikten sonra Kral'ın huzurundan ayrılıp işinin başına döndü.

Yemekten sonra Dehak omuzlarının ahçının dudaklarının değdiği yerlerinde, dayanılmaz bir acı hissetmeye başladı. Omuzları sanki kızgın bir demirle dağlanmış gibi yanıyordu. Ağrılar yüzünden bütün bir gece uyuyamadı. Ancak, duyduğu bu acı, sabah olup aynaya baktığında omuzlarından iki siyah yılan başının çıkıp, başlarını sağa sola salladıklarını gördüğü sırada duyduğu tiksintinin yanında hafif kalmıştı. Gördükleri karşısında çılgına dönen Dehak, hemen oda hizmetçisini çağırarak, ahçıyı bulup getirmesini emretti. Ancak o, ahçıyı hiç bir yerde bulamadığı haberiyle geri döndü. Sanki yer yarılmıştı da ahçı içine girmişti. O zaman Dehak aşçının daha önce ruhunu sattığı şeytan olabileceğini tahmin etti. Evet, bir defa

daha şeytanın tuzağına düşmüştü. İşin kötüsü ise, bu tuzaktan nasıl kurtulabileceğini de bilmemesiydi.

Dehak'ın içine düştüğü çaresizliğin yanında, yılanlar her gün biraz daha artan tıslama ile Dehak'ın kulaklarını çınlatarak ona dayanılmaz acılar yaşatıyorlardı. Onlardan kurtulmak için Dehak onları kökünden kestirdi. Ancak yılanlar akıllara durgunluk verecek kısa bir sürede tıpkı kesilen bir ağacın yeniden filiz vermesi gibi daha da, irileşmiş olarak çıktılar. Ülkenin ünlü tüm doktorları ve büyücüleri kralın bu derdine bir derman bulmak için toplandılar. Doktorlar bildikleri tüm ilaçları, büyücüler ise bildikleri tüm büyüleri denediler. Ama hiç bir fayda sağlanamadı.İblis,Dehak'ın karşısana bu defa da doktor kılığında çıktı. Dehak'a öylesine akıllıca yanaştı ki kısa zamanda onu yeniden avucunun içine almayı başardı. Dehak'ın ne yapması gerektiği konusunda şunları söyledi:

"Olan olmuş bir kere. Onları öldürmekle bir şey halledemezsiniz. Kendinizi onlarla birlikte yaşamaya alıştırmalısınız. Yapmanız gereken şey onları rahat bırakmak ve onları beslemektir. Hergün onları iki genç insan beyni yedirmeniz gerekiyor. Eğer bunu yapmazsanız çok acı çekersiniz. Acıdan kurtulmanızın tek yolu bu dediklerimi yapmanızdır.

CEMŞİD'İN DEHAK ELİYLE OLAN SONU

Medya'da "kutsal" kabul edilen Huma bitkisi'nin suyu sıkılıyor ve din adamlarının atama ve tüm kutsama ayinlerinde bu kutsal su içiliyordu. Çeşitli zamanlarda bu suyu içen dört adamın birer kahraman oğlu oldu. Bu adamlardan biri de Vivahvant'dı. Tanrı ona ödül olarak büyük sürülerle birlikte, insanların en yücesi ve tıpkı güneş gibi parlayan bir güzelliğe sahip olan Cemşid'i oğul olarak verdi.

Büyüdüğünde Medya'ya kral olan Cemşid'ın yönetimi döneminde gerçekleştirdiği olağan üstü hizmetlerin arasında; insanların ve hayvanların ölümsüzleştirilmesi, su kaynaklarının ve bitkilerinin hiç kurumaması ve bitkilerin sürekli olarak ürün vermelerini sağlamak da vardı. Yine Cemşid'in döneminde Medya'da, şeytanların yol açtığı aşırı sıcak ve soğuklarla yaşlılık ve aşırı takatsizlik, ve kıskançlık duygusu gibi şeyler de yok oldu.

Daha önce insanları baştan çıkararak onları yanlışlıklar yapmaya sevk eden şeytanlar Cemşid'in yönetimi döneminde insanların hizmetine sokularak insanlar için tehlikeli olmaktan çıkarıldılar.

Dehak'ı n kulaklarını çınlatarak ona dayanılmaz acılar yaşatıyorlardı. Onlardan kurtulmak için Dehak onları kökünden kestirdi.

Cemşid o sırada dünyada yaygın olan yağmalamalardan korunmak amacıyla WAR adında bir yeraltı sarayı yaptırdı. Ayrıca bugünkü Şiraz şehrinin bulunduğu yerde her biri yirmi metre yüksekliğinde kırk sütun üzerine oturtulmuş bir taht yaptırdı. Cemşid'in krallığının ilk yirmi yılık döneminde halk sadece ondan iyilik gördü. O kadar adil ve güçlü bir yönetim kurdu ki tüm dünya gönüllü olarak onun egemenliği altına girdi.

Cemşid bir gün insanlığı yok edecek uzun bir kışın geleceğini haber aldı. Bunun üzerine en iyi insanları ve her tür hayvandan birer çiftle, yeterli miktarda bitki tohumu ile bu canlıların ihtiyacı kadar yiyecek ve içecek şeyleri, yaptırdığı bir mağaraya yerleştirdi. Daha sonra da mağaranın kapısını gücünü simgeliyen yüzüğü ile mühürleyerek kapattı. Dış dünya ile bütünüyle ilişkileri kesilen bu insanlar ve hayvanlar, ancak yılda bir defa mağaranın tepesindeki delikten yıldızları görebiliyorlardı. Orada yine de o kadar mutluydular ki bir yıl onlara bir gün gibi kısa geliyordu. Her kırk yılda bir her kırk çiftin bir oğlan bir de kız çocuğu oluyordu.

Cemşid herkes gibi kendisinin de mutluluk içinde yaşadığı bir sırada bir gün tahtının ve tacının ihtişamına kapılarak kendisini, Dünya'nın gelmiş geçmiş tek büyük kişisi olarak görme duygusuna kaptırdı. Bu duygu onun Tanrıya karşı inancını da değiştirerek, ona karşı nankörleşmesine yolaçtı. Herkesin eşit olarak yaşadığı bir sırada insanlar arasında sınıf farkı ya-

ratarak onları şehir halkı, el işçileri ve çiftçiler diye ayırdı.

Cemşid bir gün insanların önde gelenlerini huzuruna çağırarak onlara şunları söyledi! "Hiç kimse benim kendimi tanıdığım kadar kendisini tanıyamaz. Dünya'yı ben güzelleştirdim. Her türlü sorunu yok ettim. Sizlere bol miktarda her cinsten yiyecek sağladım. Üstünüzdeki giyisileri bile bana borçlusunuz. Bu nedenle sizlerin, sadece bana inanması ve sadece bana bağlanması gerekiyor.

Ben oldukça sizler dünyada güvenlik içinde yaşayacaksınız. Benim dışımda kaç kral olursa olsun siz gücünüzü sadece benden almalısınız. Akıllı olmayı ve yaşamın güzelliklerini benden öğrendiniz. Bugüne kadar sadece Ahriman (İlk Şeytan) bana karşı çıktı. Dahası bu güzellikleri sizlere bağışladığım için beni dünyanın yaratıcısı olarak tanımanız gerekir."

Cemşid'in sözlerini dinledikten sonra insanların önde gelenleri ve Mobed'ler (büyücüler) ona boyun eğdiler. Ona kimse itiraz etmedi. Ancak onun bu söylediklerinden sonra Tanrı'nın dünyaya yansıyan ışığı kayboldu.

Geçen uzun süreye rağmen mağaradaki insanlar dışarıya çıkmadılar. Cemşid sarayına döndüğünde tüm ülkenin harabeye döndüğünü gördü. Tüm hazinesi yağma edilmişti. İçinden hissettiği korkunun sesi ona;

"Sen kralsın. Her şeye daha yakınsın. Senin gibi

Cemşid bir gün insanlığı yok edecek uzun bir kışın geleceği haberini aldı. Bunun üzerine en iyi insanları ve her tür hayvandan birer çiftle, yeteri miktarda bitki tohumu ile canlıların ihtiyacı kadar yiyecek ve içecek şeyleri, yaptırdığı bir mağaraya taşıttı.

tanrıya minnettar olmayanlar yalnız kalmaya ve kalplerinde bir sürü sorunla birlikte yaşamaya mahkum olurlar." diyordu.

Cemşid'in dünyası kararmış, bütün ününü ve onurunu yitirmeye başlamıştı. Tanrının ona olan kızgınlığını görmeye başladığında, korkuya kapıldı ve kendisini affetmesi için tanrıya yalvardı. Ancak ona bu kadar kötülük edenleri, kim olursa olsun Tanrı affedemezdi.

Bir zamanların mutlu Medya'sından ve İran'da yoksulluk çığlıkları ve savaş gürültüleri duyuluyordu. Güzel aydınlık günler yerini karanlık günlere terketti. Cemşid'in yurttaşları artık onunla yaptıkları andlaşmalara bağlı kalmıyorlardı, Tanrının Medya halkı üzerindeki ağırlığı da yok olmuştu.

Herşey kötülüklere ve çılgınlıklara bürünmüştü.

Cemşid'in yok olan otoritesine karşı her tarafta yeni bir kral türüyordu. Bu krallar yeterli sayıda adamı etrafına toplayarak ordularını kuruyor ve biribirleriyle savaş için hazırlıklar yapıyorlardı. Cemşid'e duyulan sevgi herkesin kalbinden silinmiş, tüm Medya'nın ilgisi Arabistan'a yönelmişti.

Halk Arabistan'da tüm korkuları yok eden bir hükümdarın olduğunu duyuyordu. Bu kralın çok iyi at sürücüsü olması Med Halkı'nın ilgisini çekiyordu. Hemen onu getirerek Medya'ya kral yaparak, en hızlı rüzgârdan da daha hızlı olarak Medya'nın krallık tacını onun başına koydular.

Cemşid'in sarayını dört bir taraftan gelen "Kahraman" savaşçılar kuşattı. Bunlar elele tutuşsalar dünyayı çevreleyebilecek kadar çoktular. Sarayda artık hiç bir güvenliği kalmadığını anlayan Cemşid, tacını ve tahtını terk ederek saklandı. Saklanır saklanmaz da "dünya karanlığı" içinde kayboldu. Ondan sonra da hiç kimse onu görmedi. Yüzyıl süreyle bir defa Çin Denizi'nin dolaylarında görüldüğü söylendi. Bu süre zarfında Medya'da hiç görünmez. Ancak daha sonra Cemşid'in varlığını krallığının geleceği açısıdan tehlikeli gören Dehak araştırmaları sonucunda onu, yakalatarak, kılıcıyla vücudunu ikiye ayırarak öldürdü.

Cemşid yediyüz yıl yaşadı. Önceleri bir sürü acılar pahasına halkına yardım eden, (Peygamber-Kral) onlara toprağın ve madenlerin nasıl işletilmesi gerektiğini öğreten Cemşid, neden böyle bir duruma düşmüştü. Bunu bilmek hiç bir zaman mümkün olamayacaktır.

Halk Arabistan'da tüm korkuları yok eden bir hükümdarın olduğunu duyuyordu. Bu Kralın çok iyi at sürücüsü olması Med Halkı'nın ilgisini çekiyordu. Hemen onu getirerek Medya'ya kral yaparak, en hızlı rüzgarlardan da daha hızlı olarak Medya'nın krallık tacını onun başına koydular.

DEHAK'IN BİN YIL SÜREN HÜKÜMDARLIĞI VE DEHAK'IN ZALİM YÖNETİMİNİN YİTİŞİ

Dehak tahta oturduğunda onu bin yıl sürecek bir hükümdarlık bekliyordu. Onu, hazinesinin ne durumda olduğundan çok, saltanatı ilgilendiriyordu. Dehak'ın uzun süren yönetimi süresince iyi olan herşey aşağılanmış kötülükler değer görmüştü. Her tarafta kötülüklerin simgesi büyücüler türemişti. Cemşid'in insanların hizmetine soktuğu şeytanlar onun döneminde kötülükler üretmekle meşguldü. Dehak döneminde egemen olan kötülüktü. İyilikten söz edenler ise parmakla gösterilecek kadar azdı.

Bir gün Cemşid'in iki kızkardeşi saraylarından alınarak Dehak'ın huzuruna çıkarıldılar. Bu iki kız, zalim Dehak'ın kendilerine kötülük yapacağı korkusuyla tir tir titriyordu. Bunlardan birinin adı Şehrivan diğerinin ise Arnavaz'dı. Dehak onları, büyüledikten sonra yanına aldı ve kısa zamanda onlara büyücülüğün ve insanlara kötülük etmenin tüm yollarını öğrettikten sonra, onlarla evlendi. O güzel ve iyi kızarı avucunun içi-

ne almış ve dünyayı onlara zindan etmişti.

Tüm saray mensupları ve muhafızlar, Dehak'ın yılanlarına yedirecek beyinleri temin etmek için Medya'lı insanları bulmak ve onları öldürmekle meşguldüler. Bu işi öylesine kolay yapıyorlardı ki bundan hiç bir rahatsızlık duymuyorlardı.

Muhafızlar nerede bir Medyalı genç görse hemen onu acımasızca alıp götürüyordu. Bu yapılanlardan iki saray görevlisi rahatsızlık duyuyordu. Bunların adları Pious İsmail ve Karmail idi. Birgün yalnız kaldıklarında kendi aralarında gizli gizli Dehak'ın zalimliklerinden ordudaki ve saraydaki yolsuzluklardan sözettikten sonra bu zalim insan için hergün iki gencin öldürülmesinin nasıl önüne geçebileceklerinin yolunu tartışmaya başladılar. Sonuçta çözüm olarak akıllarına saraya ahçılık yapmak fikri geldi. Eğer bunu başarırlarsa ne yapıp edip bu gençlerin öldürülmelerinin önüne geçecek bir yol bulabileceklerine inanıyorlardı. Daha sonra ahçı olmak için Dehak'a gidip bildirdiler. O da kabul etti. Amaçlarına ulaşabilmek için diğer bütün ahçılardan çok daha lezzetli yemekler pişiriyorlardı. Bu da onlara saray mutfağında en çok sözü geçen kişiler olma olanağını sağladı. Kısa bir süre sonra artık mutfaktaki her şey onlardan soruluyordu.

Bir gün yine öldürülmek üzere saraya iki genç getirildiğinde, bu iki iyi insan o iki genci kana susamış diğer ahçıların elinden aldı. Gençler hem ağlıyor hem de hayatlarının bağışlanması için mutfak görevlilerine yalvarıyorlardı.

Bu iki iyi insan, iki genci birden serbest bırakmayı göze alamadıklarından bunlardan birini serbest bırakarak, onun yerine gizliden kestikleri bir kuzunun beynini koydular. Ormana götürülüp serbest bıraktıkları diğer gence ise, yerleşim yerlerinden uzak bir yerlere gidip yerleşmesini öğütlediler. Ahçılar bu işlemi her gün sürdürüyordu. Serbet bıraktıkları gençleri bir süre gizlice sarayda gizliyor, onları ördek, kuzu ve diğer hayvan etleriyle besledikten sonra ormana götürüp serbest bırakıyorlardı. Böylece ormanda Medya'lı gençlerin sayıları gün geçtikçe artıyordu. Bunlar Tamarıx denilen ağaçtan kendilerine kulübeler örüyor, ve çetin doğa koşulları altında zorlu bir yaşam kavgası veriyorlardı. Bu da kalplerinde hiç kimseye karşı bir korku duygusunun yerleşmesine olanak vermeyecek kadar onları çelikleştiriyordu. Öyleki bu genç insanların sadece doğa güçlerinden değil Tanrıdan bile korkuları yoktu.

DEHAK'IN RÜYASINDA FERİDUN'U GÖRMESİ

Dehak'ın yaşamının sonuna kırk yıl kaldığında Arnavaz'la birlikte uyuduğu bir gece, bir rüya gördü. Rüyasında ikisi yaşlı biri genç iki asker, üstüne yürüyordu. Uzun boylu ve muhteşem görünüşlü bu insanların bellerinde kuşakları ve diğerlerinden daha uzun olan genç olanın elinde ise ağır bir savaş topuzu vardı. Genç adam ona saldırarak onu savaşa davet ettikten sonra kafasına topuzuyla vurdu. Sonra da Dehak'ın boynuna bir kement geçirdikten sonra ellerini ve ayaklarını bağladı ve boynuna büyükçe bir düğüm attı. Onun karşısında aciz kalan Dehak ise rüyasında öyle yüksek bir sesle bağırdı ki onun bu sesini duyan tüm saray mensupları, korkuyla yataklarından fırladılar. Yanında uyuyan Arnavaz da onun bu sesinden çok korkmuştu. Dehak'ı hemen uyandırarak; "Ne oldu efendimiz? Olanları lütfen bana anlatır mısınız? Sarayınızda güvenlik altında olduğunuz halde sizi bu kadar korkutan şey ne olabilir? Siz dünyanın yedi iklim dörtbir köşesine hüküm ediyorsunuz. Sadece insanlara değil, hayvanlara ve şeytanlara dahi egemenliğinizi kabul ettirdiniz. Söyler misiniz,

buna rağmen sizi korkutan neydi?" diye sordu.

Dehak Arnavaz'ın bu sorularının cevabını, tüm akıl hocalarını da çağırdıktan ve anlattıklarının hiç kimseye söylenmeyeceği talimatından sonra verdi. Dehak onlardan bu korkunç rüyayı yorumlamalarını istiyordu. Akıl hocaları ona şu cevabı verdiler;

"Bu korkunuza çözüm bulunacağından hiç endişeniz olmasın. Tüm dünya sizin egemenliğiniz altında. Ne kadar Mobed'iniz (büyücü) varsa çağırtıp başınızdan geçen bu olayı onlara anlatınız ve onlardan, yaşamınızın kimin elinde olduğunu bulup söylemelerini emrediniz. Bu kişi bir şeytan mı, yoksa bir prens mi, ya da sıradan bir insan mıdır; Mobedler bunu çıkarsınlar."

Kötü yaradılışlı Dehak onların bu öğüdünü yerinde bularak görevlilere, tüm Mobedleri bulup getirmeleri için emir verir.

Her türlü kötülüğü yapmaktan çekinmeyen Dehak'ın bu çağrısını duyan Mobedler dünyanın dört bir bucağından korkuyla koşarak saraya geldiler.Dehak onları toplayarak gördüğü rüyayı anlattıktan sonra, onlardan yaşamının kimin elinde olduğunu bulup çıkarmalarını istedi. Onlara, "İçine düştüğüm bu sıkıntıdan kurtularak ruhumun ferahlıyabilmesi için bana en kısa sürede cevap vermelisiniz." diye sıkı sıkıya emir verdi.

Mobedler Dehak'ın bu kesin emrini aldıktan sonra korkuyla bir odaya çekilip onun bu sorununa çözüm bulmak için başbaşa verdiler. Günler hızla gelip geçiyordu. Ancak ne varki korkudan tir tir titreyen Mo-

bedlerin hiç biri Zalim Dehak'ın huzuruna çıkmaya cesaret edemiyordu. Bu sessizliğin karşısında çılgına dönen Dehak dördüncü günün sonunda korku içindeki Mobedleri huzuruna çağırarak, onlara; "Eğer yaşamınızı dağıtmamı, ocağınızı söndürmemi istemiyorsanız, geleceğimi aydınlatmanız için size sorduğum sorunun cevabını bana vermekte daha fazla gecikmemelisiniz" diyerek onları tehdit etti. Korku ve çaresizlik içinde boyunlarını büken Mobedlerin gözlerine kanlı yaşlar doldu, ne diyeceklerini şaşkınlığıyla öylesine kala kaldılar.

Kaybedecek fazla zamanları yoktu. İçlerinden Zirek adındaki Mobed tüm cesaretini toplayarak konuşmaya başladı. Zirek oldukça kurnaz bir büyücüydü. Mobedlerin en bilgilisi de oydu. Dehak'ın yanına yaklaşarak bir iki kekeledikten sonra dili açıldı ve ona şunları söyledi;

"Büyük Kralımız. Öyle görülüyor ki bundan sonraki yaşamınız eskisinden çok farklı olarak fırtınalı geçecek. Sizden önce yeryüzünde pek çok kral yaşadı. Hepsi de mutluluk içinde yaşayıp vakitleri geldiğinde acı çekmeden çekip gittiler. Ama sizinkisinin öyle olmayacağı görülüyor. Daha siz ölmeden tahtınıza oturup hazinelerinize el koyacak biri var. Adı da Feridun'dur. Ancak henüz doğmadı. Bunun için de ondan korkmanız için henüz erken. Feridun oldukça dirayetli bir anneden doğacaktır. Annesi Feridun'u doğurduğunda çok mutlanacak, başı göklere erişecektir. Feridun ise gelişip büyüdüğünde kendisine bir taht ve bir taç arayacak-

tır. Bir savaş topuzu dışında hiç bir silahı olmadan sarayınıza gelecek ve sizi bu salondan dışarıya kadar uzun bir zincire bağlayacak. Böylece siz yaşamınızın sonuna kadar bağlı kalacaksınız."

Dehak, Zirek'e korku ve merakla sordu;

"Feridun denilen kişi beni neden öldürmek istesin. Ben ona ne kötülük yaptım ki? Bunun nedenini bana söyler misin."

Zirek ona şu cevabı verdi;

"Kimse durup dururken, hiç bir nedeni yokken bir başkasına saldırmaz. İlerde siz onun babasını öldüreceksiniz. O da bu nedenle sizden intikam almak isteyecek. Feridun doğduktan sonra annesi onu bugüne kadar dünyada eşine rastlanmamış özelliklere sahip bir ineğin sütüyle besleyecek ve büyütecektir."

Dehak büyücünün bu söylediklerini dinledikten sonra az kalsın aklını kaçırıyordu. Korkusundan tahtında düşerek oracıkta yığılıp kaldı. Büyücüler ve hizmetçiler telaşla koşarak onu yerden kaldırıp tahtına oturttular. Dehak kendisine geldiğinde bu korkusu öfkeye dönüştü ve sırlarla dolu koca dünyada Feridunu aratmaya başladı. Dehak korkusundan yemeden, içmeden ve uykudan kesilmişti.

Onun için artık rahat bir dakika bile yoktu. Herkes için parıltılarla dolu parlak ve mutlu bir gün, onun için zindan karanlığı gibi sıkıcı ve korutucuydu.

FERİDUN'UN DOĞUŞU

Tanrı Cemşid'in kahramanlarından birini daha üstün bir oğulla ödüllendirmişti. Cemşid'in bu kahramanının adı Athwia'ıydı. Athwia kutsal Huma bitkisinin suyunu sıkarak içen ikinci şanslı kişiydi. Bu kutsal çocuğun adı Feridun'du.

Feridun'la birlikte dünyada her zamankinden bir başka hava esmeye başladı. Her taraf daha renkli ve daha güzel görünüyordu.

Feridun'un doğduğu sırada Medyalılar öylesine kötü bir dönemi yaşıyordu ki Ferudun onlar için su kadar, hava kadar gerekliydi. Böyle bir oğul da ancak Athwia gibi bir kahramandan olabilirdi.

Feridun'un babası Athwia'nın yaşamı Feridun'un doğumuyla her ne kadar renklendiyse de, bir Kahraman olarak bir şey yapamamanın rahatsızlığı onu müthiş derecede sıkıyordu. Öyle ki kimi gün boğulur gibi oluyordu. Hiç değilse biraz da olsa bu sıkıntının yükünü hafifletmek için bir yerlere gitmeye karar verdi ve çok uzaklardaki bir akrabasına gitmek için yola çıktı. Gideceği yere vardığında, beyinlerini, Dehak'ın yılanlarına yedirmek için genç arayan Dehak'ın a-

damlarıyla karşılaştı. Daha önceden o kadar genç toplamışlardı, ki artık bölgede verecek genç kalmamıştı. Tüm baskılara ve aramalara rağmen genç bulamadılar. Muhafızlar elleri boş olarak dönmektense bu genç adamın beynini alıp götürmeye karar verdiler. Yakalayıp güçlükle zaptettikleri Athwia'nın kollarını ve ayaklarını tıpkı bir panter gibi sıkı sıkıya bağladıktan sonra, kafasını keserek beynini alıp götürdüler.

Feridun'un annesi eşine yapılanları duyduğunda içi üzüntüyle doldu ve kedere boğuldu. Buna rağmen kadın yaşamla bağlarını kesmeyerek, kendisini çocuklarına adadı. Bu akıllı ve güzel kadının adı Faranak'dı. Onun da herkes gibi çocuklarından dolayı başı dertteydi. Çünkü zalim Dehak'ın adamlarının erişemeyeceği bir yerlere götürüp saklamak gereğini duydu. Feridun'u kucaklayarak, daha büyük oldukları için diğerlerini ise önüne katarak hep birlikte ormanın derinliklerine daldılar. Ormanda bir kulübeye rastladılar. Bu kulübe Purmayah adındaki ineğiyle birlikte yaşayan bir çoban kalıyordu. Faranak çobana; "Lütfen , zalim Dehak'dan kurtulması için daha süt bebeği olan oğluma bakar mısın" diye yalvardı.

Çoban, Faranak'ın bu dileğini kabul etti ve onu annesinden bakmak üzere aldı. Feridun'un annesi diğer çocuklarını saklayacak bir yer bulmak için oradan biran önce ayrılmaya çalışırken bir yandan da çobana oğluna nasıl bakması gerektiğini sıkı sıkıya tenbih ediyordu.

Purmayah sıradan bir inek değildi. Onun diğer ineklerden çok farklı özellikleri vardı. Tıpkı dişi bir tavus ku-

şunu andırıyordu. Her tüyü tıpkı tavus kuşununki gibi farklı renkteydi. Bu inek doğduktan sonra onu incelemek için dünyanın dört bir tarafından bile kişiler geliyordu. Çoban ormanın bu kuytuluk yerinde hergün kutsal ineğinin sütüyle Feridun'u besliyordu.

Dehak tüm araştırmalara rağmen yaşamını elinde bulunduran kişinin izine rastlayamıyordu. Bu arada Feridun'u besleyen ineğin ünü tüm dünyaya iyiden iyiye yayıldı. Bu da Feridun'un annesini tedirgin ediyordu. Bu durumda oğlunun çobanın yanında güvenlik içinde olamayacağını düşünerek çobana gitti ve ona; "kalbim hep tanrının bana verdiği korkuyla dolu olarak yaşıyorum. Artık burası oğlum için güvenlikli bir yer olmaktan çıktı. Bütün günlerimi onun öldürüldüğü haberini beklemekle geçiremem. Bu nedenle çocuklarımı alarak daha da uzaklara kaçmak istiyorum. Onların güvenliği bunu gerektiriyor.Oğluma aylardır baktığın için sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Umarım çocuklarımla bir gün gelir senin bizim için yaptığın bu iyiliklerin bedelini öderiz dedi ve oğlu Feridun'u da alarak oradan ayrıldı.

Faranak kalbinde çobana duyduğu minnet borcuyla bilikte, Feridun'u sırtına bağlayarak diğerlerini de önüne katıp çok uzaklara doğru yeniden yola koyuldu.

İneğin ününü Dehak'da duydu. Onun Feridun'u besleyen inek olduğunu tahmin ederek derhal muhafızlarını ormana gönderdi. Dehak'ın muhafızları Faranak ve çoçuklarının oradan ayrılmalarından bir süre sonra kulübeye vardılar. O sırada sütüyle Feridun'u besle-

Faranak Feridun'u kucaklayarak, daha büyük oldukları için diğerlerini ise önüne katarak hep birlikte ormanın derinliklerine daldılar.

yen inek kulübenin önünde otluyordu. Muhafızların komutanı çobana hiddetle seslenerek;

"Çabuk söyle, Feridun nerede? Sadece onu besleyen ineği burada görüyorum. Feridun'un da burada olduğunu biliyorum. Eğer boynunun kopmasını istemiyorsan çabuk onu nereye sakladıysan bize getir" dedi.

Çoban ona şu cevabı verdi.

"Siz yanlış bir yere gelmişsiniz. Burada Feridun diye biri yok. Gördüğünüz gibi burada ineğimle birlikte yanlız başıma yaşıyorum. Beslemeye gelince, ineğim sütüyle söylediğiniz kişiyi değil, yanlızca beni besliyor."

Çoban'ın bu söyledikleri üzerine muhafızlar kulübeyi ve her tarafı didik didik aradılar. Feridun'u bulamamanın kızgınlığıyla yaşlı çobanı ve kutsal ineğini öldürdükten sonra kulübeyi ateşe verdiler.

Dehak muhafızlarından Feridun'u besleyen ineği buldukları halde, Feridun'u ele geçiremediklerini öğrendiğinde kızgın fillere döndü. O kızgınlıkla, o gün önüne gelen tüm büyük baş hayvanları öldürdü. Bizzat kendisi Faranak'ın çocuklarıyla birlikte mutluluk içinde yaşadığı evine gitti. Onları göremeyince de evlerini ateşe verdi ve o kentte taş üstünde taş bırakmadı.

Feridun'un annesi, Faranak, sırtında oğlu ile gittiği komşu ülkede dünya ile ilişkisini kesmiş oldukça dindar bir kişiyle karşılaştı. Faranak, ona; "temiz yürekli,

aydınlık düşünceli bilge kişi" dedi. "Ben kalbimdeki acıyla memleketim olan Medya'dan , gördüğün şu çocuklarımın yaşamlarını güvence altına almak için kaçtım. Biliyor musun ki sırtımda taşıdığım şu çocuk, büyüdüğünde ellerinden onu kaçırdığım kişilerden çok daha soylu olacak. Onun için senden küçüğümün koruyucusu ve yetiştiricisi olmanı diliyorum. Sen onu bilge kişiliğinin altına almalısın ki geleceği daha da aydınlık olsun. Ona memleketimizin en güvenilir kişisi ve halkının koruyucusu olmasını ancak sen öğretebilirsin" diye yalvardı.

İyi yürekli bilge adam, onun bu dileğini sevinçle kabul etti. Feridun'u korumasına alarak onu büyük bir özenle eğitti. Onu hiç bir zaman aç ve çıplak bırakmadı, soğuk ve hastalıklardan korudu.

Feridun o bilgenin koruması altında iyi bir eğitimle yetişti. Akıllı ve her şeyi kolayca kavrayan bir gençti. Feridun onaltı yaşını bitirdiği gün annesine giderek geçmişiyle ilgili şu soruyu sordu; "Anneciğim şimdiye kadar geçmişimle ilgili hiç bir şey anlatmadın. Sizden şimdiye kadar bana anlatma ihtiyacını duymadığınız, benden esirgediğiniz geçmişim hakkında her şeyi bana anlatmanızı istiyorum. Kimim ben? Bunu bilmek istiyorum. İnsanların arasına karıştığımda benden babamın kim olduğu sorulacak; onlara ne cevap vereceğimi annem olarak bana söyler misin?

Annesi ona şu cevabı verdi; "Benim akıllı oğlum. Geçmişini bilmek elbetteki senin en doğal hakkın. Ben de hep senin gelip bana bunları soracağın günle-

ri bekliyordum. Merak etme bilmek istediğin her şeyi sana anlatacağım. Bir zamanlar ülkemiz Medya'da Athwia adında, tanrının sevgili bir kulunun yaşadığını sanırım hocan olan bilge kişi sana anlatmıştır. İşte o yiğit kişi senin babandır. O kraliyet ailesinden oldukça akıllı bir insandı. Yerdeki karıncayı bile incitmezdi. Aynı zamanda çok iyi bir yıldız falcısıydı. Tüm yaşamını bize adamıştı. Bir gün ülkemiz Medya'nın krallığını zorla ele geçiren Dehak'ın omuzlarında iki yılan çıktı. Büyücüler ona, yılanların verdiği acıdan ancak her gün iki genç insanın beynini yılanlara yedirerek kurtulabileceğini söylediler. Bunun üzerine o, hergün iki Medya'lı genci zorla alarak öldürttü ve beyinlerini onlara yediriyordu. Bu yüzden halk sayısız acılar çekti. Bir gün baban ziyaretine gittiği yakınlarının bulunduğu yerde, çocuk toplamak için gelen Dehak'ın adamlarıyla karşılaştı. Dehak'ın adamları çocuk bulamayınca yılanlara yedirmek üzere babanı öldürerek beynini çıkardılar. Bir gün öldürülme sırası sizlere geleceğini düşünerek seni ve kardeşlerini alarak ormana kaçırdım. Ormanda kulübede ilginç bir inek ve sahibiyle karşılaştık. Tavus kuşuna benzeyen bir ineğin sahibinden seni Dehak'ın adamlarından koruyup bakmasını istedim. Bu isteğimi kabul etti ve seni kutsal ineğinin sütüyle besleyerek büyüttü. Diğer yandan ineğin ünü tüm Medya'ya yayılmıştı. Büyücüleri Dehak'a Feridun adındaki bir kişi tarafından öldürüleceğini ve bu kişinin Purmayah adında ilginç bir ineğin sütüyle besleneceğini söylemişlerdi. Seni bulmak için dört bir tarafa adamlarını gönderen Dehak nihayet bu

ünlü ineğin varlığını ve nerede olduğunu tespit etti. Senin de orada olacağını tahmin ederek adamlarını ineğin bulunduğu kulübeye gönderdi. Ancak ben Dehak'ın seni bulmasından endişelendiğim için, daha önce seni oradan alarak kaçırdığım için Dehak'ın adamları kulübeye geldiklerinde seni bulamayınca o kutsal ineği ve ihtiyar adamı öldürdüler."

Faranak oğlunun sorularını yanıtlarken Feridun'un aniden kabaran öfkesinin şiddeti karşısında şaşkına döndü. Feridun kızgın bir boğa gibi burnundan soluyordu. Annesine büyük bir inanç ve kararlılıkla şunları söyledi;

"Bir insan deneyimden geçip büyüdükten sonra kızgınlaşır. O alçak zalim hiç bir zaman beni öldürme olanağına sahip olamayacaktır. Şimdiye kadar bunu başaramadığına göre, artık bundan sonra onun kendisini kollaması gerekiyor.Sarayını başına geçireceğim. Öldürdüğü onca gencin, acı çektirdiği halkımın ve o kutsal ineğin intikamını alacağımdan hiç kuşkunuz olmasın."

Feridun'un bu sözlerine karşılık annesi ona şöyle seslendi. "Bütün bunlar şu anda benim söylediklerimin etkisiyle söylenmiş sözlerdir. Bunları akıllı kişiler kolayca hemen söylemezler. Bilmem bu söylediklerini kulakların duyuyor mu? Bütün ordu Dehak'ın önünde diz çökmüş durumda. Dehak bir tek emirle dünyanın öbür ucundan binlerce asker toplayabiliyor. Bu hiç te, kolay üstesinden gelinecek bir şey değil. Diğer insanlar olaylara senin genç gözlerinle baktığın gibi

bakmıyorlar. Gençler her zaman acele kararlar verir. Dehak sabırla avını beklemesini bilen kızgın bir aslana benzer. Sabırla beklediği an geldiğinde avının üstüne bir yırtıcı hayvan gibi atlar ve onu parçalar. Onun için annenin sözlerini dinlemelisin. Böylesine tehlikeli bir işte fazla aceleci davranmaya gelmez."

DEMİRCİ KAWA'NIN DEHAK'IN FERMANINI YIRTMASI

Feridun'u eline geçirmeyi başaramadığı için çılgına dönen Dehak'ın dudaklarından Feridun'un adı düşmüyordu. Gece gündüz hep onu sayıklıyordu.

Günlerden bir gün, Dehak başında mavi tacıyla fildişinden tahtına oturduğu bir sırada Mobedlerin hepsini huzuruna çağırdı ve onlara şunları söyledi; "sizler akıllı ve becerikli insanlarsınız; Benim oldukça tehlikeli bir düşmanımın olduğunu biliyorsunuz. Oldukça genç olmasına rağmen bu düşmanım oldukça bilgili, akıllı, becerikli ve ayrıca oldukça ünlü bir kahramandır. Onun bu üstün niteliklerine karşılık, benim ondan korunabilmem için sadece insanlardan değil, şeytanlardan da bir ordu kurmam gerekiyor. Bunu gerçekleştirmem için neler yapmam gerektiğini burada sizlerle birlikte görüşüp kararlaştırmak istiyorum. Bu konuda bir karara varmadan hiç kimse buradan ayrılamaz. Acilen ihtiyacını duyduğum bu orduyu nereden ve nasıl toplayacağıma dair halka iletilmek üzere fermanlar hazırlatın. Sizler için bugüne kadar hep iyi şeyler yaptım. Sizleri her zaman korumamın altına aldım. Eğer isterseniz bundan sonra da bu böyle olacaktır.Bunun için sizden üstlendiğiniz görevleri eksik-

siz olarak yerine getirmenizi istiyorum.

Herkes Dehak'ın bu söylediklerini onayladı. Toplantı bittiğinde Dehak'la bir andlaşma imzaladılar. Tam o sırada sarayın içinden bir bağırma, bir haykırma duyuldu. Bağırarak kendisine haksızlık yaptığını söyleyen bir adam Dehak'ın huzuruna çıkarıldı. Dehak adama;"Sana kim ne gibi bir haksızlık yaptı? Bu bağırıp çağırmaların niye?" diye sordu. İri yarı adam ona;

"Ben Demirci Kawa'yım! Sizi doğru olmaya, ülkeyi doğrulukla yönetmeye çağırıyorum! Hiç değilse bir defa olsun, doğru davranın! Eğer siz dürüst olursanız adamlarınız da insanlara dürüstlükle davranırlar. O zaman da başınız göklere yücelir! Şanınız dünyanın dörtbir bucağına yayılır! Haksızlığın kimin tarafından yapıldığını sormanız bile, bu konuda dürüst olmayacağınızı açıkca gösteriyor! Halka bu kadar haksızlık yapıldığı, senin krallık döneminin dışında hiç görülmedi! Bu halk sana iyilikten başka neyaptı ki! Buna karşılık sen onlara çektirmediğin acı bırakmadın!

Bizimle sorunlarımız konusunda konuşmanız gerekiyor! Bu sizin göreviniz! Eğer ben ve diğer haksızlığa uğrayanlar suçlu isek cezalandırılmamız için vakit geçirmeden gereken yapılmalıdır! Yaptırdığınız haksızlıklara karşı şimdiye kadar belimi bükmüş, kalbim acılarla dolu olarak, çaresizlik içinde sesimi çıkarmıyordum! Üç oğlum vardı ! İkisini daha önce senin adamların alarak beyinlerini yılanlarınıza yedirmek için öldürdü! Bir tane kalmıştı! Şimdi gelip onu da almak

istiyorlar! Böylesine bir haksızlık yeryüzünde daha şimdiye kadar hiç görülmedi! Bu gidişle ülkede genç insan kalmayacak! Söyler misiniz, bunca öldürülen genç insanın suçu ne? Yaptığınız bunca haksızlığın yanında bir de kalkıp bana, kimin ne haksızlık yaptığını soruyorsunuz?"

Dehak, Kawa'nın bu söylediklerini dinledikten sonra, dinlediği sözlerin değil, halktan birinin saraya cesaretle girip kendisine karşı böylesine pervasız konuşmasına yol açabilecek kadar topumsal öfkenin kabarmış olduğunu anlamanın korkusu ve şaşkınlığıyla sarsıldı. Hemen Kawa'nın sarayda bulunan ve öldürülmeyi bekleyen oğlunu ona geri verdirtti. Bununla onun öfkesini yatıştırmak ve onu yansıması olduğu toplumsal öfkenin yatıştırılmasında bir araç olarak kullanmak istiyordu.

Dehak bu amaçla adamlarına yazdırttığı bir fermanı Kawa'ya verdi. Ondan, bu fermanı okuduktan sonra gidip halka da okumasını istedi. Kawa fermanı okuduktan sonra Dehak'a dönerek şu sözleri söyledi:

"Sen şeytanlar tarafından yoldan çıkarılmış kötü bir kralsın! Yüzünü kötülüklere döndürerek kalbini yitirdin!Bu fermanı gidip halkın önünde okumam, sizi desteklemem anlamına gelir! Oysa ben sizi desteklemiyorum! Bunun için isteğinizi yerine getirmeyeceğim! Bundan dolayı sizden ve adamlarınızdan korkmuyorum!"

Kawa hiddetinden fermanı kralın önünde par-

çalayıp yere attı ve kızgınlığını önleyemeyerek ayaklarıyla onu birkaç kez çiğnedi. Bunu yaparken bir aslan gibi bağırıyordu. Kawa deliye dönmüştü. O kızgınlıkla oğlunu önüne katarak sert adımlarla dışarıya fırladı. Onun bu ölçüsüz cesareti tüm saray mensupları gibi Dehak'ı da şaşkınlıktan hiçbir şey söyleyemecek hale getirmişti. Soylular ne yapacak diye korkuyla krala bakıyorlardı. Aralarından biri dayanamayarak Dehak'a şunları söyledi;

"Efendimiz, gösterdiğiniz sabra gerçekten hayran kaldım. Bu şekilde davranmak sizin sonsuz asaletinizin bir gereğidir."

Dehak da ona dönerek;

"Bu güzel günlerim karanlıklara gömülmesinden korkuyorum. Kawa'nın saraya girmesiyle ve daha sonra bana söylediklerini duyduğumda onunla aramızda iki buzdağının oluşmuş olduğunu gördüm. Kawa acı ile ellerini başına götürdüğünde, kalbim sanki ikiye bölünerek parçalandı. Şimdiden sonra artık ne olacağını kestiremem. Bu işin bundan sonra iyi sonuçlar vereceğinden emin değilim. Neler olacağını gelecek günlerde hep birlikte göreceğiz."

Kawa'nın kızgınlıkla saraya yürüdüğünü gören halk sarayın önünde toplanmıştı. Daha sonra Kawa saraydan çıktığında onun başına üşüştüler. Sarayın merdivenlerinden halka bağırdı ve onlardan zülme karşı birleşmelerini istedi.

Kawa belinden boğa derisinden önlüğünü çıkara-

rak bir mızrağın başına takıp havaya kaldırdıktan sonra;"Tanrı'ya güveni olanlar ve Feridun'un yaynında saf tutanlar kendilerini Dehak'ın zulmünden kurtulmuş saysınlar. Şimdi toplanarak Feridun'un yanına gidin. Onun bayrağı altında toplanın. O zaman Tanrı'nın düşmanı Ahriman'ı tanıyıp ona karşı çıkmış olacağız. Bu değersiz deri size bir düşmanın mı? yoksa bir dostun mu? yol gösterdiğini gösterecektir.

Kawa halkın Feridun'un kim olduğunu ve onu nerede bulabileceklerini tahmin ettiği için, onlara gidip onun yanında yer almalarının ötesinde fazla birşey söylemedi. Kendisi ise elindeki deri bayrağıyla dağa, beyinleri Dehak'ın yılanlarına yem olmaktan kurtulan gençlerin saklandıkları ormana doğru yöneldi.

Kawa dağın her taraftan görülebilecek bir yerine, kuruyarak devrilen ağaç kütüklerini topladıktan sonra yaptığı bu büyük ağaç yığınını ateşledi. Odunlar çatırtıyla yanıyor, alevler göğe doğru yükseliyordu. Amacı gençlerin ateşi görerek toplanmalarıydı. Kütükler yandıkça Demirci Kawa onu yenileriyle besliyordu. Öyle oldu ki ateşin parlak alevleri dağın dört bir yanında görülmeye başlandı. Ateşi gören dağlardaki gençler ateşin toplanmaları için bir işaret olduğunu anlayarak ona doğru koştular. Gençler ateşin başında bronzdan bir heykel gibi duran Demirci Kawa'nın etrafında toplandı. Kawa onların dağda saklanmalarının çözüm olmadığını, gerçek kurtuluşun Dehak'a karşı birlikte direnmeleriyle mümkün olabileceğini söyledi. Gençler ona direnecekleri konusunda söz verdiler. Hep bir-

likte ateşi daha da büyütüp, uzak ormanlarda saklanan gençlerin de kendilerine katılmalarını sağladılar. Kısa sürede sayıları binlere ulaştı.

Ne zamandır Dehak'a karşı başkaldırının hazırlıklarını yapmakta olan Feridun artık beklediği günün geldiğine karar verdi ve krallık tacını başına geçirerek harekete geçti.

Feridun annesine; "Artık döğüşmenin zamanı geldi. Benim için dua edip korkmana gerek kalmadan tüm şartlar benim lehimde oluştu. Zalim Dehak'ın hakkından geleceğim artık hiç kuşkun olmasın."

Bu sözler üzerine Feridun'un annesinin gözünden iki damla yaş aktı ve ellerini göğe doğru kaldırarak Tanrıya yalvarmaya başladı; "Tanrım yanlız sana inanır, yalnız sana güvenirim.Büyüklüğünün gereği olarak oğlumdan yardımlarını esirgeme."

Savaş hazırlıklarını tamamlayan Feridun bu savaşta ağabeylerinin de yanında yer almasını isteyerek onlara;

"Ey cesur ağabeylerim" dedikten sonra, "umarım uzun ve mutlu yaşarsınız. Dünya yanlız iyi olanlar için dönmektedir. Tahtın kudreti yakında elime geçecek. Bana kuvvetli bir topuz yapabilecek bir demirci ustası getirin." diye seslendi.

Feridun'un bu buyruğu üzerine ağabeyleri gidip en usta demircileri getirdiler. Feridun nasıl bir topuz istediğini kumun üzerine çizerek onlara gösterdi. Bir boğa başı gibi olacaktı. Demirciler hemen işlerinin ba-

şına dönerek, Feridun'un kendilerinden istediği topuzu yaparak getirdiler. Topuz güneş gibi parlıyordu. Feridun onlara ödül olarak altın gümüş ve güzel elbiseler verdi. Demirci ustlarını uğurlarken; "Sizin bana yaptığınız bu topuzla Dehak canavarının başını ezeceğim ve böylece insanların kalplerinde biriken acı ve hüzünleri yok edeceğim. Bunda sizin usta ellerinizin payı da olacaktır; bunu bilmenizi isterim." dedi.

FERİDUN'UN DEHAK'LA SAVAŞMAK ÜZERE YOLA ÇIKMASI

Demirci Kawa'nın yaptıklarıyla başı göklere erişmişti. İntikamını alabilmek için deri önlüğünü mızrağına daha da gerdikten sonra güvenilir adamlarından dağ başlarında, ormanlarda, oyuk ve vadilerde tedbir olsun diye nöbet tuttururken geriye kalan yürekleri kinle dolu gençleri yanlarına alarak yola koyuldu. Feridun da bulunduğu yerden hazırlıklarını yapıyordu. Feridun önce ordusunun ihtiyacı olan yiyecekleri fillere yükleyerek yola çıkardı. Hareket ettiğinde iki yanında ağabeyleri Purmayah ve Kayanus yer alıyordu.

Feridun öfke ve sevgiyi bir arada taşıyordu. Birini zalim Dehak'a diğerini ise halkına karşı besliyordu. Hareketinden kısa bir süre sonra tanrıya kulluk edenlerin bölgesine ulaştılar. Feridun geceyi geçirmek için çadırları kurdurttu. Akşamleyin Feridun'un yanına usulca sadece iyilik duygularıyla dolu olduğu belli olan bir adam geldi. Bu adam Feridun'a iyi olan şeyler kadar

onu bekleyen kötülükler konusunda da öğütler vermek için cennetten geliyordu. Feridun onun verdiği öğütlerle yaşamı daha iyi kavrayıp biraz daha iyi görme olanağına sahip oldu.

Herkes Feridun'un şeytan değil, iyi bir insan olduğunu biliyordu. Feridun'un oldukça güçlü ve gösterişli bir bedeni herkesten uzun bir boyu vardı. Bu büyük insanı Medya'nın sarayları ve hazineleri bekliyordu.

Ahçısı Feridun'a çeşit çeşit güzel yemekler hazırlamıştı. O her zamanki gibi aceleyle yemeğini yedi ve yine her zamanki gibi yemekten sonra derin bir uykuya daldı. Onun bu özelliğini çok iyi bilen ağabeyleri, hazinelerini ele geçirmek için ne zamandır tasarladıkarı onu öldürme planını gerçekleştirmek için sabırsızlıkla misafirlerin gitmesini bekliyorlardı. Misafirler gittikten sonra Feridun'un ağabeyleri onun çadırının bulunduğu dağın eteğinden yukarıya doğru tırmandılar. Amaçları büyük bir kayayı koparmak ve bunu aşağıya yuvarlayarak, Feridun'un altında kalmasını sağlamaktı. Bir sürü uğraşıdan sonra bunu gece yarısını biraz geçtikten sonra nihayet başardılar ve kayayı tam Feridun'un çadırını denk gelecek şekilde yuvarlarlar. Tanrın'ın isteğiyle Ferudun yuvarlanan kayanın çıkardığı sesle uyandı. Tanrı taşı biran için durdurdu ve de çadırından çıkıp kendisini kurtarmak için gerekli zaman buldu. Feridun bunu kardeşlerinin yaptığından emindi. Ama hiç kimseye anlatmadı. Ne kadar kötü olurlarsa olsunlar onları aşa-

ğılayacak bir söz söylemeyi kendisine yakıştıramadı ve olup bitenleri anlamamış gibi onların bu ihanetinin acısını içine gömdü.

Kawa ve yanındaki genç savaşçılar da Feridun'a katıldılar. Feridun, Kawa'ya karşı büyük bir sevgi ve saygı duyuyordu. Onu gördüğünde, ya da yakınında olduğunda kendisinde olağanüstü bir güven ve mutluluk duygusu hissediyordu.

Feridun ve yanındakiler Arvand ırmağına yaklaştılar. Soylu Feridun Dajlah sahiline yaklaştığında atından indi. Irmağın derinliğini kontrol etti. Irmak atla geçilemeyecek kadar derindi. Muhafızlarına, karşı kıyıya geçmek için sandal ve kayık temin etmelerini söyledi. Ancak ırmağın karşı yakasındaki kayıkçılar; "kayıkları kullanmaya ancak dünya kralı Dehak izin verebilir diyerek Feridun'un bu isteğini geri çevirdiler.

Feridun bu sözleri duymanın verdiği kızgınlıkla suyun derinliğinden ve şiddetli akışından hiç korkmadan atını ırmağın taşkın sularına sürdü. Arkadaşları da onu izledi. Feridun ve arkadaşları atlarını ırmağa sürdüklerinde ırmğın suları tıpkı güneşin geceyi ikiye bölmesi gibi, bölünüp ikiye ayrıldı. Diğer tarafa varan Feridun artık hedeflerinin Dehak'ın sarayı olduğunu biliyordu. Atını hızla bu hedefe doğru sürdü. Nihayet Dehak'ın göz kamaştıran sarayına yaklaşmışlardı. Saray Zühre yıldızı kadar parlak ve yüksekti. Saray etrafına rahatlık ve mutluluk dugusu saçıyordu. Feridun bunun aldatıcı olduğunu çok iyi biliyordu. Feridun yanındaki yiğit savaşçı Demirci Kawa'ya dö-

nerek; "Zalim bu kadar güzel bir sarayı cehenneme çevirmiş. Umarım dünya bazı sırlarını orada saklıyordur. Oraya biran önce varmalıyız. Her şeyi o zaman daha iyi görüp anlarız."

Feridun hiçbir direnişle karşılaşmadan elindeki gürzüyle saraya girdi. O esnada sarayın salonu sanki içerde ateş yanıyormuş gibi aydınlıktı. İçerde de hiç bir direnişle karşılaşmadılar. Feridun hep Tanrı'nın adını anıyordu. Kralın tahtına yaklaştıklarında saray muhafızları onu engellemeye çalıştılar. Feridun gürzüyle önüne geleni deviriyordu. Dehak'ın tahtının yanına vardığında gürzüyle bir vuruşta tahtı yerle bir etti. Dehak'ı tüm aramalara rağmen bir türlü bulamadı. Kısa bir sürede Feridun tüm sarayı ele geçirdi ve krallık tacını başına koydu. Kawa beraberindeki yiğit gençlerle ve onlara katılan şehir halkıyla birlikte sarayın dış güvenliğini sağladı. Dehak'ın ordusu savaşmasına fırsat kalmadan şehrin dışındaki karargahında hiç bir şey yapamadan bekliyordu.

Medya halkı artık özgürdü. Arabistan'dan gelerek kedilerini egemenliği altına alan zalim Dehak yönetimi yakılmış, yerine Medyalı Feridun tahta geçmişti.

Feridun'un adamları sarayda rastladıkları siyah saçlı, siyah gözlü dünya güzeli iki genç kızı alarak Feridun'a götürdüler. Bunlar Dehak'ın zorla getirtiği büyüler yaptırarak evlendiği Cemşid'in kızkardeşleri Şehrinaz ve Arnavaz'dı. Feridun önce onların etkisinde kaldıkları büyüden kurtulmaları için yıkanmalarını sağladı. Böylece genç kızlar kendilerine ge-

lerek yaşamları aydınlandı. Artık büyünün yolaçtığı tüm kötülüklerden arınmış, eskisi kadar tertemiz duygularla dolu iki genç kız olup çıkmışlardı. Genç kızlar bedenleri ve ruhları iyice temizlendikten sonra Feridun'un huzuruna çıkardılar. Kızlar Feridun'a şunları söyledi.

"Umarız dünya yaşlanırken siz genç kalırsınız. Bir diğer dileğimiz de başımızın her zaman aslanların yastığında uyumasıdır. Şimdiye kadar hiç kimse cesaret göstererek buraya gelmedi. Sizin gelişinizle bizler yeniden yaşama döndük."

İki genç kız sözlerini bitirdikten sonra Feridun'un önünde büyük bir saygıyla eğildi ve eteğini öptükten sonra gerisin geri çekildiler. Tam bu sırada Feridun onlara; "kimse krallık tacını ve tahtını sonsuza kadar elinde tutamaz. Eğer biri tahtın sonsuza kadar onun olacağını düşünüyorsa o taht onun sonu olur."

Feridun bunları söylerken Dehak'ın tahtına baktı. Aklına onun öldürdüğü, gençler ve zulmettiği zavallı Medya halkı ve kendisini besleyen inek Purmayah geldi. Zalim Dehak bu kutsal ineği de öldürtmüştü. Bu yaptıklarına karşılık Dehak'a ne kadar ağır bir ceza verirse versin az kalırdı.

Feridun adamlarına dönerek; "Ben kemerlerimi bağlayarak, Dehak'ın başını bu gürzümle ezinceye kadar onu aramaya devam edeceğim. Ancak bunu gerçekleştirdikten sonra ve böylece halkıma çektirdiklerini unutturduktan sonra Ülkemin yönetimine geçip, bu tahtın ve tacın sahibi olmaya hak kazanacağım."

Feridun'un bu konuşmasından sonra Arnavaz onun büyücülerin söylediği Dehak'ın yaşamını elinde bulunduran kişi olduğunu anladı ve sevinçle ağlayarak, "sen Feridun'sun, Dünyayı büyücülerden ve şeytanlardan kurtaracak delikanlısın dedi. Dehak'ın yaşamı senin elinde. Ancak sen onu yenebilirsin. Kızkardeşimle ben, öldürülme korkusuyla ona boyun eğmek zorunda kaldık. Yoksa onun yılanlarıyla birlikte uyuyup, sabahleyin yine onlarla birlikte uyanmaya nasıl tahamül edebilirdik."

Feridun kızlara "Eğer gökler bana dürüstlüğü , sunmaya devam ederse artık Dehak'ın ayakları Dünyadan kesilecektir. Artık Dünya iyi ve doğru olmayanlardan temizlenecektir. Bana doğru olanı söylemelisiniz. O canavar nerede?"

Kızlar bildiklerini kendisine anlatacaklarına söz vererek, konuşmaya başladılar. "O, Hindistan'a büyücülerin yanına kaçtı. Dehak burada hergün öldürülmek korkusuyla yaşıyordu. Alnındaki ölüm yazısını silmek için öldürdüğü insan ve hayvanların kanını birbirine karıştırarak başını o kana batırıyordu. Diğer yandan yılanların verdiği acı ona yaşamını zehir etmişti. O öldürüleceğini çok iyi bildiğinden korkusundan aynı yerde uzun süre kalamaz. Her gün yer değiştirir. Onun yüreğini kaplayan senin korkun onu çılgına çevirdi."

DEHAK'IN HABERCİSİ KUNDARAS'IN KAÇIŞI

Medya halkı özgürlüğün tadını çıkarıyordu.

Dehak sarayının bulunduğu şehirde daha önce köle olan bir adam yaşıyordu. Ama şimdi onun da bir sarayı ve krallarınkiyle ölçüşecek bir hazinesi vardı. Bu adamın adı Kral Kundaras'tı. Kundaras o gün Dehak'ın sarayına girdiğinde tahtta başka birini gördü. Oldukça uzun boylu olan bu adamın bir yanında Şehrinaz, diğer yanında Arnavaz oturuyordu.

Feridunun huzuruna çıkan Kundaras'tan sırlarını açmasını istedi. O' da Feridun'a; "Ey Kral'ım umarım çok yaşarsınız. Yine umarım başınız göklerdeki bulutların üstüne yücelir dedikten sonra Feridun'un ondan öğrenmek istediği tüm şeyleri anlattı. Feridun ona; "senden Kral'ın tahtına ne yakışıyorsa onları getirmeni istiyorum" der.

Kundaras, Feridun'un emirlerini sevinçle karşıladığını söyleyerek koşarak şehrin tanınmış tüm şarkıcı-

larını çağırtarak, her türden yemekle donattığı bir sofra hazırlatı. Sonra da Kral'ı ve onun sofrasında yemek yiyip şenliklere katılmak isteyen herkesi davet etti. Kundaras bütün bunları yerine getirdikten sonra atına atlayarak hızla Dehak'ın saklı bulunduğu yere gitti ve ona sarayda olup bitenleri bir bir anlattı. Kundaras Dehak'a şunları söyledi;

"Ey şenliklere layık Kral'ım. Sana hazinelerini kaybettiğin haberini büyük bir üzüntüyle getirdim. Taht ve sarayında üç adam durmaktadır. Onlardan biri krallara layık elbiseler giyerek, elinde ise dağ gibi bir gürz tutuyor. Çok uzun boylu olan bu adamın ay gibi parlayan bir yüzü var. Bu uzun boylu, güzel adam yanındaki iki adamın eşliğinde Kral odasına girdi, senin tahtına oturdu ve her şeyine el koydu. Saraydaki tüm şeytanlarını ve askerlerini yakalatıp öldürttü. Ordundan ise ses seda yok. Zaten şu anda ordularının nerede olduğu da bilinmiyor; dedikten sonra büyük bir sessizlikle Dehak'ın kendisine söyleceklerini dinlemeye başladı.

Dehak kendisinden beklenenin aksine büyük bir soğukkanlılıkla ve umursamazlıkla Kundaras'a "yanılıyorsun"dedi. "Belki onlar bizim misafirlerimizdir. Böyle soylu kimselerin bize misafir olarak gelmelerinden sevinç duymalıyız."

Kundaras ve Dehak'ın adamları onun bu tutumu karşısında şaşkınlığa düştüler Kundaras ona elinde gürzüyle kralın sarayına misafirliğe gelene şimdiye kadar hiç rastlanmadı" diye cevap vererek şöyle de-

vam etti; "O bir misafir olamaz. Böyle bir sözü nasıl söyleyebiliyorsunuz. Onun misafiriniz olduğuna kendinizi inandırmakla elinize hiçbir şey geçmez. Bu tür gerçek olmayan hayallerle kendinizi aldatacağınıza bir an önce gereği kabul ederek yapmanız gerektiği ko-nusunda düşünmeniz gerekiyor. O sizin adınızı taht-tan sildi. Siz ise onu hâlâ bir misafir olarak görerek kendinizi aldatıyorsunuz. Allah yardımcınız olsun. Başka ne diye bilirimki"

Dehak tutumunu sürdürdü. "Böyle telaş göstermenize gerek yok. Konuşmayı bırakın da gidip misafirimizi ağırlayın. Sonra koskoca Kral misafirini ağırlayamadı demesinler. Böyle bir şey bizim için büyük bir eksiklik olur" dedi.

O anda Kundaras Dehak'ın kulağına eğilerek; "size söylüyorum, hatta uyarıyorum. İş işten geçtikten sonra bana bu konuda bir şey söylemedi demeyesiniz. Sizin misafir zanettiğiniz o adamın sarayınızda işi ne? O Cemşid'in kız kardeşleri ve sizin karılarınızla oturup içkiler içiyor ve herkese emirler veriyor bir yanında Şehrinaz, diğer yanında Arnavaz. Bunun ne biçim bir misafir olduğuna artık siz karar verin."

Dehak bunları duyduğunda bir kurt gibi kudurdu. Olanca yüksek bir sesle, bağırıp küfürler savurdu. Gözü hiçbir şey görmüyordu. Kundaras'a kükreyerek,"Sen artık benim evimde, benim hizmetçim ve benim koruyucum olamazsın" diyerek Kundaras"ı azarladı.

Dehak'a gerçeği kabul ettiremeyeceğini anlayan

Kundaras bütün soğukkanlılığını toplayarak; "Hiç değilse bir konuda aklı başında düşünmeni bekliyorum. Sen artık bundan sonra bana evimde nasıl hizmet etme ve koruyuculuk yapma görevi verebilirsin ki, birde kalkmış beni bu işten mahrum edebiliyorsun. Beni değil kendinizi düşünseniz daha iyi olacak. Düşmanınız elinde ağır bir savaş gürzüyle gelip tahtınıza oturmuş; buna rağmen bu sizi hiç rahatsız etmiyor. Korkmanız , önlemler almanız gerekirken bize ona hizmet etmeyi emrediyorsunuz. Karşı karşıya bulunduğunuz böylesine büyük bir tehlikeyi şimdiye kadar nasıl göremediğinizi merak etmeniz gerekirken, hâlâ beni artık olmayan sarayınızdan kovmakla meşkulsünüz."

Kundaras'ın bu acı sözlerinden sonra kendisini kandırmakla bir yere varamayacağını anlayan Dehak atlarını eyerleterek vakit geçirmeksizin yola koyuldu. Beraberindeki tüm büyücü ve şeytanlarla sarayın önüne geldi.

DEHAK'IN FERİDUN'LA SAVAŞMASI VE FERİDUN TARAFINDAN DEMAVEND DAĞINDAKİ BİR MAĞARAYA KAPATILASI

Gerçekten kaçmanın kurtuluş olamayacağın anlayan Dehak için Feridun'un üstüne saldırmaktan başka şansı yoktu. Toplanmaları için tüm adamlarına haber saldı. Dehak'ın rıe yapacağını merak eden şehir halkı damlarının üzerine çıkarak olup bitenleri sessizce seyrediyorlardı. Herkes Feridun'un kazanmasını istiyordu. Çünkü her yerden daha çok, başkent olan o şehir halkında Dehak'dan zarar görmeyen hiç kimse yoktu. Herkesin kalbi kan ağlıyorlardı.

Feridun'un tahta geçmesiyle tüm insanlar Dehak'ın büyüsünden kurtulmuştu. Dehak'ın adamlarının toplanmasından rahatsızlık duyan halk, onlara olan kinlerinin ifadesi olarak üzerlerine taş ve toprak yağdırıyorlardı.

Bu sırada dağlardan Kawa'nın ve adamlarının sesleri duyulmaya başladı. Sesler dağdan dağa yankılanıyor ve her taraf çınlıyordu. Bu sesler Dehak ve a-

damlarının üzerine adeta bir toz bulutu gibi yağdı. Bir ara bu seslerden;

"Bu canavarı yeniden tahta geçirip onun kurbanları olmaya devam mı edeceğiz? Biz artık Dehak'a bizi öldürmesi için izin vermek istemiyoruz. Hiç kimse artık ondan korkmasın. Hiçbir güç özgürlük mücadelemizi yokedemez. "diye haykırıyordu. Bu Demirci Kawa'nın sesiydi. Herkes onun sesini tanıyordu. Kawa'nın sesini duyan şehir halkına bir güven geldi. Hemen herkes gruplar oluşturup Dehak'a karşı direniş hazırlıkları içine girmeye başladı. Böylece şehir tam bir savaş öncesi gerilime büründü.

Dehak bu kargaşadan yararlanarak gizlice saraya girip zırhlarını giymeyi başardı. Böylece sarayda hiç kimse onu tanımıyordu. Sarayda gizlice dolaştığında, Şehrinaz'ı Feridun'un yanında oturmuş olarak gördü Şehrinaz Feridun'a Dehak'ın zalimliklerini anlatıyordu. Dehak bütün bunların, yaptığı kötülüklerin karşılığında tanrının kendisine verdiği kötülük olduğunu anlamakta gecikmedi.

Bu görüntü karşısında çılgına dönen Dehak, sarayın yüksek duvarın üstüne çıkıp Feridun'un ve Şehrinaz'ın üstüne atladı. Elinde çelikten bir kama taşıyordu. Dehak Ferudun'un kanına susamıştı. Ancak nevarki daha yere varır varmaz Feridun'u karşısında buldu. Feridun da onun Dehak olduğunu tahmin etmişti. Kaldırdığı gürzünü Dehak'ın başına indirdi. O anda bir ses ona; "onu öldürmenin zamanı değil" diye seslendi. Feridun'un bu muhteşem görüntüsü karşı-

sında taş kesilen Dehak, oraya yığılıp kaldı. Feridun onu hiç kimsenin çözemeyeceği bir biçimde bağlayarak, iki dağın arasında ıssız bir vadiye götürerek orada bırakıp döndü.

Feridun döndüğünde altın tahtına oturduktan sonra halkına seslenerek, artık kötü günler geride kaldı, dedi.

Feridun'u çok seven halk, onu saygıyla dinliyordu. Bunun karşılığında Feridun da halkına çok değer veriyordu. Halkını övüyor, her vesileyle ödüller veriyordu. Her defasında halka şunları söylüyordu;

"Bu taht benim ama onu sizlere borçluyum. Tanrı beni, sizlerin arasından seçerek buraya gelmemi sağladı. Dünyayı sizlerin yardımlarıyla şimdilik şeytanların elinden kurtardım. Şu anda tüm dünyanın hakimi benim. Sizlerin sayesinde sakin ve mutlu bir yaşamım var. Her şeyi sizlere borçluyum. Ben de mutluluğumu sizlere yansıtmaya çalışıyorum. Bana ihtiyacınız olduğu sürece her zaman yanınızda olacağım."

Onun bu konuşmasının karşısında soylular eğilerek eteklerini öptüler. Herkesin gözü ondaydı.Feridun'un ordusu Dehak'ın bağlı olduğu yere giderek onu şehire getirdi. Oradan da Şirkan'a götürdüler. Bu sırada Tanrının habercisi Feridun'un yanına gelerek ona; Dehak'ı bağlamasını ve Demavend dağındaki bir mağaraya hapsetmesini söyledi. Feridun aldığı bu tanrı buyruğu üzerine Dehak'ı Demavend dağına götürdü ve onu aslan derisinden sicimlerle bağlayıp altı bin metre yüksekliğindeki Demavend dağında asırlarca kalabileceği bir mağaraya kapattı.

Feridun, Dehak'ı öldürmemekle akıllılık etmişti. Eğer onu öldürtüp kanını akıtsaydı, vücudundan kan yerine yılanlar, kaplumbağalar, kurbağalar, ve her türden bir sürü sürüngenler türeyecek, ve dünyayı istila edeceklerdi. Oysa bu durumda Dehak artık hiç kimseye zarar veremeyecek bir şekilde yaşamak zorundaydı.

Dünya'da "iyi" ve "kötü" her zaman varolacaktır. Ama biz her zaman iyi, doğru ve güzel olanı tercih etmeliyiz. Ne saraylar, ne altın tahtlar ve mücevherlerden yapılmış taçlar insanlar için kalıcı şeyler değildir. Kalıcı olan "iyilik"dir.

Kuşkusuz Feridun bir melek değildi. Ancak o dürüstlüğü nedeniyle ödüllendirilmiş üstün bir insandı. Dünya'yı kötülüklerden kurtaran ilk insan oydu. O cesareti ve iyiliği sayesinde Dehak'ın sonsuza kadar süreceğine inanılan egemenliğine son vererek tahtını elinden aldı.

Feridun'un egemenliği uzun yıllar sürdü. Yaşamı bırakıp gittiğinde, onun yerini doldurabilecek hiç kimse yoktu. Başkaları onun yerine kral oldu ama gerçekte o yer hep boş kaldı.

Feridun'un çok dürüst bir Kral olduğu ve yaşamı boyunca hep başkalarına iyilik yaptığı anlatılmaktadır.

Feridun Kral olduktan sonra üç oğlu oldu. İkisi Şehrinaz'dan diğeri ise Arnavaz'dandı. Oğulları büyüdüklerinde Medya'nın "şehir kralları"nın kızlarıyla evlendiler. Evlendikten sonra da babaları tarafından toprakla ödüllendirildiler.

Feridun döndüğünde altın tahtına oturduktan sonra halkına seslenerek, artık kötü günler geride kaldı, dedi.Feridun'u çok seven halk, onu saygıyla dinliyordu. Bunun karşılığında Feridun da halkına çok değer veriyordu.

Feridun çocuklarını toprakla ödüllendirmeden önce, onları denemek için karşılarına korkunç canavarlar çıkarttı. En büyüğü canavarlarla döğüşülmemesi gerektiğine inanarak kaçtı. Ortancası mızrağını fırlatarak canavarı yendi. Küçükleri ise canavar, eğer kendisini öldürürse kardeşlerini ondan intikam alacağını söyleyerek canavarı bundan vazgeçmeye ikna etti.

Feridun, canavarlardan kurtulmayı başardıktan sonra oğullarının yanına gitti. Onlara bu oyunu kendisinin düzenlediğini ve bu oyunda izledikleri akıllıca ve başarılı tutumlarına onları ilk defa olarak isimlendirdi. Büyük oğluna Selam adını verdi. Selam güvenlik anlamına geliyordu. Çünkü o başa çıkamayacağını anladığı canavardan kaçmakla, güvenliğini sağlamıştı. Ortanca oğluna Tur adını verdi. Bu kızgın bir filin yenemeyeceği cesurluktaki aslan anlamına geliyordu. Küçük oğluna ise, cesur ve saygılı kişiliğini simgeleyen İraj adını verdi.

Ferudun krallığını oğulları arasıda paylaştırırken, Selam'a Rum ve Khawar'ı verdi.

Burası batıda olduğu için sınırlarını kontrol etmek oldukça zordu. Ortanca oğlu Tur'a Turan Ülkesi'ni ve İskitya'yı verdi. Küçük oğlu İraj'a ise Medya ve Persya'yı verdi.

Feridun'un pek çok ülkeden oluşan imparatorluğunda en güzel bölgesi Medya ve Persiya idi. Bu nedenle iki büyük kardeş küçük kardeşlerini kıskanarak ona kin bağladılar.

Feridun kardeşler arasında başlayan rekabetin kardeş kanı dökülmesiyle sonuçlanmaması için İraj'dan topraklarını ağabeylerine bırakmasını istedi. İraj babasının bu isteğini kabul ederek, ağabeyi Tur'la uzlaşmak için Turan'a gitti. Ancak Tur iyi niyetine rağmen onu öldürttü. Feridun ve yakınındakiler İraj'ın öldürülmesine çok üzüldüler. Öyleki insanlar onun için yas tutarak atlarını maviye boyadılar. Feridun ise yüzükoyun toprağa uzanmış, oğlu için hüngür hüngür ağlıyordu.

Bu arada İraj-Afraid adlı bir hizmetçi kızın İraj'dan hamile olduğunun anlaşılmasıyla, yasa boğulmuş olan herkes gibi Feridun'da bir anda mutluluğa boğuldu. Feridun soyunun ancak Afraid'in doğuracağı bir erkek çocukla devam edebileceğine inanıyordu.

İraj-Afraid'den büyük ihtimamlarla doğan erkek çocuğa Manuşehr adı verildi. Manuşehr Medya'nın ve ona bağlı Persiya'nın Turan'ın Rum'un ve Khawar'ın gelecekteki kralıydı.

Manuşehr'in doğumu Feridun ve çevresindekileri yeniden yaşama dönderdi. Manuşehr'in doğumu üzerine Feridun büyük ziyafetler verdi. Bu ziyafetlerden birine Nariman'ın oğlu, Cemşid'in büyük kahramanı Sam'ı şeref konuğu olarak çağırdı.

Feridun'un tahtının varisi Manuşehr, bu nedenle büyük bir ihtimamla yetiştirildi.

Tur ve Selam ise yaptıklarından pişmanlık duyarak, kendilerini bağışlaması için Feridun'a haber gönderdiler. Tur ve Selam bundan böyle Manuşehr'in emrinde

olacakarını söylüyordu. Feridun yaptıkları kötü-lüğün büyüklüğüne bakarak onların af taleplerini kesinlikle geri çevirdi. Ayrıca onların düzelerek iyi insan olacaklarına inanmıyordu. Onlara, üzerlerine habercileriyle 2 prensi ve kahraman Sam'ın komutasındaki bir orduyu göndererek onları cezalandıracağını kendilerine bildirdi. Sözünü ettiği prensler, Manuşehr ve Demirci Kawa'nın oğlu Kawah idi.

Feridun'un kurduğu koca ordu, sözünü ettiği prenslerin ve kahraman'ın komutasında önce Tur'un üstüne gitti. Yapılan savaş sonucunda Tur, Manuşehr tarafından başı kesilerek öldürüldü. Manuşehr kesik başı Ferudun'a gönderdi. Daha sonra üstüne gittikleri Selam ise, yenilgiye uğrayarak, Alanas sarayına saklandı. Bunun üzerine Alanas sarayı ele geçirilince oradan da kaçmayı başardı. Ancak daha sonra yakalandı ve Menuşehr tarafından öldürüldü. Bu kargaşadan yararlanarak başkaldıran Dehak'ın torunu Kaku da yenilgiye uğratıldı.

Feridun üç oğlunun başına gelenlerin karşısında üzüntüsünden hastalanarak yatağa düştü ve bir süre sonra da öldü. Feridun'un ölümü üzerine tahta çıkan Manuşehr, onun adil yolunda yürüdü.

Manuşehr'in adil ve başarılı hükümdarlığı tam yüzyirmi yıl sürdü. Bu süre zarfında her zaman desteğine sahip olduğu Büyük Kahraman Sam'ın bir oğlu oldu.

Bu çoçuk çok güzel ve sevimli olmasının yanında saçları bembeyazdı. Sam bunu korkunç bir olay olarak kabul ederek adamlarına çocuğu alıp Alburuz

dağına götürerek terketmelerini istedi. Adamları onun bu dediğini yaptılar. Dağda terk edilen çocuk bir gün ve bir gece boyunca yavrusunu yitirtmiş bir aslan tarafından beslendikten sonra Simurgh adındaki harika kuş tarafından bulundu.

Not: *Burdan itibaren Rustemê Zal (Zaloğlu Rüstem) efsanesi başlıyor. Bu nedenle biz aktarmamızı Rustemê Zal konulu efsaneyle ilgili çalışmamızdsürdürmek üzere ara veriyoruz. Bu çalışmamı Sam, Zal ve oğlu Rustem adı ile vereceğim.*